

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

NaturErhvervstyrelsen/departementet

Sags. nr. 5390

10. december 2013

FVM 214

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oplysningskampagner og salgsfremstød for landbrugsprodukter på det indre marked og i tredjelande

KOM (2013) 812

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. december 2013. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 21. november 2013 fremsat et forslag om oplysningskampagner og salgsfremstød for landbrugsprodukter på det indre marked og i tredjelande. Forslaget medfører en generel reform af den gældende ordning og er opfølgningen på Kommissionens meddelelse fra 2012 og grønbog fra 2011 om ordningen. Sammenlignet med den nuværende salgsfremmeordning lægger forslaget op til en række ændringer, herunder en budgetforøgelse, øget EU-medfinansiering af flerlande- og tredjelandsprogrammer, at producentorganisationer gøres ansøgningsberettigede, at flere produkter er omfattet, og der sker en begrænsning af støtteberettigede aktiviteter på det indre marked. Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) 16.-17. december 2013 med henblik på præsentation.

Baggrund

Kommissionen har den 21. november 2013 ved KOM(2013)812 fremlagt forslag til forordning om oplysningskampagner og salgsfremstød for landbrugsprodukter på det indre marked og i tredjelande, herefter "salgsfremmeordningen". Forslaget er modtaget fra rådsekretariatet i dansk sprogversion den 25. november 2013.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 42 og 43, stk. 2, og kan vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet efter den almindelige lovgivningsprocedure.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

Den nye salgsfremmeordning vil som den nuværende give mulighed for EU-støtte til gennemførelsen af informationskampagner og salgsfremmekampagner vedrørende landbrugsprodukter. Forslaget søger at tilpasse salgsfremmeordningen, således at den mere effektivt kan understøtte udviklingen af den europæiske fødevarerektor i en situation med øget konkurrence og åbning af nye markeder.

Støtteberettigede tiltag og finansiering

Forslaget lægger blandt andet op til et øget fokus på tiltag på EU's eksportmarkeder. Målsætningen er, at 75 % af de midler, der udbetales, skal gå til tiltag i tredjelande. Derfor kan alle programmer, der er rettet mod tredjelande, opnå en EU-finansiering på 60 %. På nuværende tidspunkt er EU-finansieringen 50 %. Programmer i tredjelande kan både omfatte salgsfremstød og oplysningskampagner.

En vigtig ændring i forhold til den gældende forordning er, at støtten på EU's indre marked foreslås begrænset til oplysningskampagner, herunder om beskyttede betegnelser, økologi, fødevareresikkerhed, pålidelighed, ernærings- og sundhedsmæssige aspekter, dyrevelfærd og miljøhensyn. Sådanne tiltag kan opnå en EU-finansiering på 50 %, hvis de er rettet mod det indre marked. Denne sats øges til 60 %, hvis aktører fra flere medlemsstater går sammen om en oplysningskampagne.

Forslaget lægger vægt på, at tiltag, der støttes af EU, skal have en "særlig europæisk dimension". Blandt andet derfor tilskyndes der til, at aktører fra flere medlemsstater går sammen om salgsfremmetiltag. Sådanne flerlandeprogrammer kan opnå en medfinansieringssats på 60 %. Dette er uafhængigt af, om de er rettet mod tredjelande eller det indre marked.

Salgsfremme- og informationsprogrammer vedrørende frugt og grønt rettet mod skolebørn i EU vil ligesom nu også kunne støttes med 60 %.

Som udgangspunkt skal de forslagsstillende organisationer, selv stå for de dele af finansieringen, der ikke dækkes af EU-støtten. Dette kan ske via parafiskale midler.

Kommissionen kan iværksætte programmer på eget initiativ. Dette omfatter eksempelvis deltagelse på internationale messer. Som noget nyt skal Kommissionen også oprette tekniske tjenester, der skal fremme kendskabet til forskellige markeder og skabe netværk samt forbedre kendskabet til salgsfremmeordningen. Tiltag, der gennemføres på Kommissionens initiativ, kan opnå en EU-finansiering på 100 %.

Ansøgerkreds

Støtte har hidtil været forbeholdt erhvervs- og brancheorganisationer, som indsender en programansøgning, der opfylder de fastsatte krav. På linje med andre dele af landbrugsreformen foreslås det at give producentorganisationer og sammenslutninger heraf adgang til at ansøge om støtte under salgsfremmeordningen.

Omfattede produkter

Som hidtil foreslås landbrugsprodukter i Traktatens bilag I omfattet af ordningen. Ordningen foreslås endvidere åbnet for visse yderligere landbrugsfødevarer uden for Traktatens bilag I. Det gælder blandt andet pasta, brød, kager og chokolade samt øl. Støtte til vin foreslås begrænset til salgsfremmetiltag i sammenhæng med andre produkter. Det begrundes med, at der allerede i andre dele af landbrugspolitikken findes støttemuligheder til salgsfremme i vinsektoren.

Beskyttede betegnelser og varemærker

Der åbnes op for at give varemærker og oprindelsesbetegnelser større synlighed. Oplysningskampagner og salgsfremstød må som udgangspunkt ikke være rettet mod varemærker eller incitere til forbrug af et produkt på grund af dets oprindelse. Ikke desto mindre kan varemærker eller produkternes oprindelse være synlige i forbindelse med demonstrationer eller uddeling af smagsprøver på produkter og på oplysnings- og reklamematerialer på nærmere betingelser, der foreslås fastsat af Kommissionen ved delegerede retsakter.

Arbejdsprogram

Kommissionen skal udarbejde en gennemførelsesretsakt med et arbejdsprogram på området, som blandt andet kan fastlægge strategiske prioriteter. Det skal desuden specificere prioriteter med hensyn til målgrupper, -produkter og -markeder samt kendetegn ved budskaberne i oplysningskampagner og salgsfremstød.

Forvaltning og udmøntning af ordningen

Udvælgelse af programmer blandt ansøgningerne foreslås at overgå til at ske direkte af Kommissionen, hvormed den nuværende nationale indstillingsprocedure afskaffes.

Forvaltningen af enkeltlandsprogrammer vil fortsat skulle varetages af de enkelte medlemsstater, men flerlandeprogrammer overgår til direkte forvaltning af Kommissionen. I forslaget indgår, at Kommissionen kan uddelegere denne opgave til et eksternt organ.

Kommissionen foreslås tillagt beføjelser til udmøntning, dels ved gennemførelsesretsakter med komitéprocedurer, dels ved delegerede retsakter.

Der ventes et øget fokus på krav til kontrol, revision, evaluering og udbudsprocedurer for gennemførende organer (reklamebureauer etc.).

Der fastsættes et generelt forbud mod, at oplysningskampagner og salgsfremstød, der modtager anden finansiel støtte fra Unionen, især under landdistriktsforordningen eller den fælles markedsordning, vil kunne modtage støtte under salgsfremmeordningen.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Konsekvenser

Kommissionens uddybning af forslaget og udfaldet af forhandlingerne må afventes med henblik på at vurdere den nærmere retning og rækkevidde af konsekvenserne.

Forslaget lægger op til, at budgettet til salgsfremmeordningen stiger. Kommissionen anfører, at budgetstigningerne vil ske indenfor budgetloftet for søjle I under den flerårige finansielle ramme. En væsentlig del af budgetstigningerne går til de dele af ordningen, der forvaltes direkte af Kommissionen. Det vil sige flerlandeprogrammer og tiltag der iværksættes på Kommissionens eget initiativ. Budgetstigningerne ses i nedenstående tabel.

Millioner €	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Salgsfremmeprogrammer under delt forvaltning	60,0	60,0	60,0	64,0	65,0	69,0	96,0	96,0
Salgsfremmeprogrammer under direkte forvaltning	1,0	1,5	1,5	16,0	55,0	91,0	104,0	104,0

Behovet for ressourcer til administrationen af ordningen i Danmark vil blandt andet afhænge af, om danske organisationer vil gøre øget brug af ordningen. Der er en del administrative opgaver, der overgår til Kommissionen. Det gælder blandt andet forvaltning af de ressourcekrævende flerlandeprogrammer samt udvælgelsen af programmer. Formentlig vil de nationale ansøgere forvente, at NaturErhvervstyrelsen følger deres ansøgninger og fortsat er involveret i sagsbehandlingen, og dermed kan den ændrede procedure og det forøgede antal ansøgninger muligvis

føre til, at der er samme eller let øget ressourcebehov. Det er ikke muligt på det foreliggende grundlag at kvantificere en eventuel forøgelse af ressourcebehovet.

Det vurderes, at en øget indsats på EU's eksportmarkeder vil kunne få positive erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget ventes ikke at have nationale lovgivningsmæssige, samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser.

Høring

§ 2-udvalget (landbrug) er blevet hørt.

Landbrug & Fødevarer vurderer, at der grundlæggende er tale om et rigtig godt forslag, der kan understøtte og styrke den danske eksport af landbrugsprodukter. Landbrug & Fødevarer anfører, at følgende elementer er positive:

- Større budget
- Mere fleksible rammer omkring anvendelse af oprindelse/brands
- Omfatter flere produkter
- Højere tilskudsprocent ved flerlandeprogrammer
- Intention om at flerlandeprogrammer skal gøres nemmere administrativt
- Opretholdelse af intern promotion i EU
- Øget fokus på programmer udenfor EU.

Danmark har hidtil anvendt ordningen både indenfor og udenfor EU, og Landbrug & Fødevarer har også fremadrettet en interesse for aktiviteter på det indre marked. Landbrug & Fødevarer glæder sig over, at fokus på aktiviteter udenfor EU styrkes, men ser gerne, at dette ikke fører til for mange forringelser i mulighederne for aktiviteter på det indre marked.

Landbrug & Fødevarer vurderer, at de temaer programmerne skal indeholde falder fint indenfor de fokusområder der arbejdes med i Landbrug & Fødevarer – herunder fødevareresikkerhed, dyrevelfærd, ernæring, sundhed, miljø og økologi. Det er alle temaer, hvor Danmark også i EU sammenhæng står godt, og hvor der vurderes at være en øget fokus ikke alene i EU, men også på de nye vækstmarkeder (Kina, Rusland) og de mere etablerede markeder (USA, Japan, Singapore, Australien m.v.).

Landbrug & Fødevarer er også glade for, at der lægges op til en ændring af finansieringen således, at den eksisterende medlemsstatsfinansiering på 20 % udgår. Dette vil gøre ordningen mere lige og ens for ansøgerne i EU.

Det er helt centralt for Landbrug & Fødevarer, at den nye ordning fremadrettet er fleksibel og ikke ekskluderende på produktområdet. Landbrug & Fødevarer støtter derfor glade for, at der lægges op til at flere produkter vil blive omfattet og håber på at der ikke indføres for mange særkrav omkring de enkelte produkter, som det for eksempel har været tilfældet for kyllingekød, hvor alene kød der var omfattet af et særligt kvalitetsmærke eller en eller anden form for beskyttet oprindelsesbetegnelse i EU var kvalificeret til at kunne ansøge.

Danmark har ikke mange produkter, der er omfattet af disse ordninger, hvilket primært skyldes, at Danmark geografisk set er et meget lille område, og derfor har Danmark ikke haft de samme muligheder som større medlemsstater i EU for at foretage en geografisk underopdeling (for eksempel regioner) af forskellige produktioner.

DI Fødevarer mener, at forslaget er et markant skridt i den rigtige retning, og at det vil indebære en væsentlig forbedring i forhold til den nuværende ordning. En velfungerende salgsfremmeordning i EU vil bidrage til øget afsætning af europæiske – herunder danske – fødevarer, ikke mindst til tredjelande, hvor de store vækstmarkeder ligger.

DI Fødevarer hilser med tilfredshed, at bevillingerne til EU finansieringen af ordningen øges. Det er også positivt, at forvaltningen og udmøntningen af ordningen forenkles, og at flere beføjelser overgår til Kommissionen. Et helt centralt element i forslaget er, at flere varegrupper omfattes, således at også visse produkter uden for Traktatens bilag I indgår. Det vil være en klar forbedring af ordningen at åbne for produkter som brød, kager, chokolade, pasta m.m., som der lægges op til i forslaget. DI Fødevarer ser gerne, at der åbnes op for endnu flere produkter uden for bilag I. Det er beklageligt, at fiskeprodukter ikke indgår, og DI Fødevarer håber, at kan ske en form for koordinering med programmer, der promoverer fiskeprodukter.

I forslaget er der tilsyneladende stort fokus på de europæiske kvalitetsordninger som for eksempel geografisk oprindelsesmærkning. Det er vigtigt at understrege, at ordningen bør omfatte fødevarerprodukter generelt, og at fødevarer under kvalitetsordningerne ikke bør have forrang. Der er brug for en fleksibel tilgang til, hvilke produkter, der kan indgå. I forslaget åbnes der op for at give brands og varemærker større synlighed. Det kan DI Fødevarer fuldt ud bakke op om. Øget synlighed af brands vil bidrage til en klarere afsenderprofil – ikke mindst i tredjelande.

DI Fødevarer tilslutter sig endvidere, at der vil komme øget fokus på programmer på markeder uden for EU, men ønsker fortsat opretholdelsen af intern promotion i EU, som der også lægges op til i forslaget. Det er også en positiv, at forslaget rummer en udvidelse af, hvem der kan søge om støtte, således at det ikke længere er forbeholdt erhvers- og brancheorganisationer.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at ordningen som et element i den fælles landbrugspolitik vil kunne bidrage til at opnå intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst som målsat i Europa 2020 vækststrategi. Regeringen lægger vægt på, at den kommende salgsfremmeordning i videst muligt omfang bør åbne mulighed for at tilgodese danske prioriteter såsom oplysning om EU-standarder for fødevarer kvalitet, fødevarer sikkerhed, fremme af sund ernæring, økologi, bæredygtig produktion og dyrevelfærd eller fokus på vækstmarkeder, herunder for eksempel BRIK-landene. Endelig lægger regeringen vægt på, at en eventuel budgetforøgelse bør ligge inden for rammerne af EU's flerårige finansielle ramme

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt forventes medlemsstaterne at tage positivt imod forslaget.

Der blev vedtaget rådskonklusioner om Kommissionens grønbog KOM (2011) 436 om en reform af salgsfremmeordningen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15.-16. december 2011.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget forventes forelagt Folketingets Europaudvalg den 13. december 2013 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 16.-17. december 2013, jf. samlenotat oversendt den 5. december 2013.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.